

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра економіки та менеджменту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
канд. хімічних наук, доц.
Пантелеймонов А. В.

“ 24 ” червня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Стратегічне управління

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва)
спеціальність 074 Публічне управління та адміністрування
(шифр і назва)
освітня програма _____
(шифр і назва)
спеціалізація Публічне управління та адміністрування
(шифр і назва)
вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)
факультет Економічний

2019 / 2020 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету “20” червня 2019 року, протокол № 6

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: **Штучний Володимир Григорович** кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та менеджменту

Програму схвалено на засіданні кафедри економіки та менеджменту _____

Протокол від “19” червня 2019 року № 13

Завідувач кафедри економіки та менеджменту

 _____ (Дорошенко Г. О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету _____

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “19” червня 2019 року № 10

Голова науково-методичної комісії економічного факультету

 _____ Євтушенко В.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Управління проектами та програмами» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

спеціальність (напрямок) _____ 074 Публічне управління та адміністрування _____

спеціалізація Публічне управління та адміністрування

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни - формування знань і навичок щодо особливостей управлінської діяльності в проектно-орієнтованих організаціях.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- засвоєння основних принципів ініціації проекту, його структуризації, економічного обґрунтування доцільності реалізації;
- оволодіння навичками планування та виконання проектних дій у сферах інтеграції проектів:
 - оволодіння навичками управління змістом, термінам, вартістю проектів та програм;
 - засвоєння основних принципів управління якістю проектів, програм;
 - оволодіння уміннями управління людськими ресурсами проекту;
 - оволодіння комунікативними навичками з реалізації проекту та його завершення;
 - засвоєння основних принципів оцінки ризиками та методів їх усунення;
 - оволодіння навичками організації закупівельної діяльності проекту, програми.

Результати вивчення дисципліни дозволять сформувати ряд відповідних професійних і особистісних компетенцій:

Загальні компетентності:

- здатність працювати в команді;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

Фахові компетентності:

- здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки;
- здатність використовувати систему електронного документообігу;

- здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій;
- здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності;
- здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати;
- здатність впроваджувати інноваційні технології;
- здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування;
- здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.

1.3. Кількість кредитів: денна форма навчання – 4;
заочна (дистанційна) форма навчання – 4.

1.4. Загальна кількість годин: денна форма навчання – 120 год.;
заочна (дистанційна) форма навчання – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	4-й
Семестр	
8-й	8-й
Лекції	
24 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	
24 год.	4 год.
Лабораторні заняття	
- год.	- год.
Самостійна робота	
52 год.	93 год.
Індивідуальні завдання	
20 год.	15 год.

1.6. Заплановані результати навчання

ПРН 5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

ПРН 8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.

ПРН 11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

ПРН 13. Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку.

ПРН 16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Управління проектами та програмами: концепція та методологія

Тема 1. Проект як об'єкт управління. Життєвий цикл проекту

Зміст: Сутність проекту, завдання управління проектом, типові ознаки проекту. Класифікація проектів за сукупністю критеріїв. Сутність інвестиційного проекту, програми та системи. Особливості стратегічного та оперативного управління проектами. Сутність життєвого циклу проекту: моделі та приклади.

Процесний підхід до управління проектами. Стандарти управління проектами: Project Management Body of Knowledge (PMBoK®), «A Guidebook of Project and Program Management for Enterprise Innovation» (P2M), Projects IN Controlled Environments (PRINCE2). Проекція областей знань на групи процесів за PMBoK. Бізнес-процеси в управлінні проектами.

Моделі та приклади життєвого циклу проекту. Перехід між фазами. Рівень активності груп процесів УП. Схема взаємозв'язків процесів за фазами життєвого циклу.

Тема 2. Проектні дії у сфері ініціації проекту

Зміст: Мета, стратегія і методи управління проектами. Основні етапи системного управління проектами. Цілі і результат проекту.

Обґрунтування доцільності проекту. Методи оцінювання проекту. Бізнес-план. Техніко-економічне обґрунтування (ТЕО). Ефективність інвестиційного проекту: основні визначення, оцінка, принципи Пріоритети проектного інвестування. Методи оцінки ефективності інвестицій.

Основні форми організаційної структури проекту. Організація системи управління проектами. Вибір організаційної структури управління. Розробка і створення організаційної структури в системі управління.

Тема 3. Управління інтеграцією та змістом проекту

Зміст: Планування проектних дій інтеграції проектів.

Суть процесів планування інтеграції в проекті. Особливості об'єктів управління. Структура основних проектних документів. Опис змісту проекту і план виконання проекту.

Планування і виконання проектних дій управління змістом проекту. Визначення вимог до змісту проекту. Формування бачення продукту проекту. Розроблення опису змісту. Процеси планування змісту проекту. ідентифікація ключових подій (контрольних віх). Матриця розподілу завдань та відповідальності. Договірне регулювання проекту.

Структуризація проекту як складова управління проектами. Підходи до структуризації проекту, зокрема: побудова структури проекту на основі структури продукту; на основі життєвого циклу; на основі мети і завдань; на основі структури виконавців. Ієрархічна структура робіт проекту. Створення ієрархічної структури робіт (WBS): потреба у WBS, підходи до побудови

WBS, визначення ієрархічних рівнів, створення WBS. Прийняття оптимальних рішень щодо вибору організаційної структури для виконання проекту в умовах невизначеності вихідної інформації.

Розділ 2. Управління процесами планування і реалізації проекту

Тема 4. Управління часом проекту.

Зміст: Планування строків здійснення проекту. Процеси визначення переліку робіт та їхніх параметрів. Завдання послідовності робіт (технологічні зв'язки між роботами проекту).

Сітьове планування. Визначення зв'язків робіт і побудова сітьового графіка. Процеси оцінювання тривалостей робіт проекту. Аналіз критичного шляху. Визначення тривалості проекту при невизначеному часу виконання операцій. Основні методи розрахунку параметрів сіткових моделей, зокрема: табличний, матричний, секторний, дробовий методи. Розподіл ресурсів проекту. Розподіл розкладу проекту.

Календарне планування. Розрахунок розкладу робіт проекту. Побудова календарного плану проекту. Типові помилки планування і їхні результати. Оптимізація календарного плану. Побудова графіка Ганта. Суть планування за графіком Ганта. Відображення індивідуальних графіків виконавців проекту.

Тема 5. Управління якістю проекту.

Зміст: Опис процесів управління якістю в проектах. План управління якістю. Нормативно-методичні положення з планування процесів управління якістю. Стандарти ISO серії 9000. Стандарт ISO 21500.

Інструменти управління якістю: контрольний листок, гістограма, діаграма Парето, метод стратифікації (розшаровування даних), діаграма розкиду (розсіювання); діаграма Ісікави (причинно-наслідкова діаграма), контрольна карта. Концепції “Загального управління якістю” та “Шість сигм”.

Тема 6. Формування фінансових ресурсів проекту

Зміст: Структура вартості проекту. Види витрат за проектом, зокрема: інвестиційні, операційні, фінансові витрати. Доходи від реалізації продукції проекту та чистий прибуток, а також – джерела фінансування проекту. Оцінка вартості проекту.

Планування потреби в ресурсах проекту (формування вимог до ресурсів проекту, види ресурсів); призначення ресурсів роботам проекту (ресурсні профілі, матриця відповідальних); оптимізація ресурсів. Розподіл ресурсів. Процеси оцінювання ресурсів робіт. Побудова ресурсних гістограм.

Розробка бюджету проекту. Аналіз можливості реалізації проекту і оптимізація плану проекту. Довгострокове боргове фінансування. Інші джерела фінансування проектів. Склад кошторисних витрат, зокрема: прямі витрати на оплату праці, на експлуатацію машин, на матеріали, накладні витрати, кошторисний прибуток.

Тема 7. Формування та розвиток проектної команди

Зміст: Система управління персоналом підприємства і проекту. Розроблення стратегії управління персоналом проекту. Організація робочих місць у проектному офісі підприємства. Планування у проекті потреб у людських ресурсах. Методи найму і відбору персоналу проекту. Врахування стилів роботи працівників. Модель компетентності команди управління проектом.

Основні принципи та організаційні аспекти формування ефективною команди. Основні підходи формування і зразковий склад команди. Основні характеристики ефективною команди. Планування організації діяльності проектної команди.

Тема 8. Планування і виконання проектних дій у сферах комунікацій, закупівель і постачань.

Зміст: Планування комунікацій проекту. Управління очікуваннями стейкхолдерів проекту. Перелік зацікавлених сторін проекту. Управління комунікаціями як процес «управління очікуваннями зацікавлених сторін». Конфлікти та їх вирішення. Комунікаційні технології. Інструменти та методи поширення інформації при виконанні проекту. Технології груповою комунікації в системі прийняття рішень.

Характеристика процесів планування проектних закупівель. Організація процесу і принципи проектних закупівель у проектах. Процедури проектних закупівель. Планування процедур закупівель у проектах. Планування запиту пропозицій. Адміністрування контрактів. Закриття контрактів. Організація і проведення торгів за проектами. Типи контрактів в проектній діяльності. Управління закупівлями проекту.

Тема 9. Управління ризиками проекту

Зміст: Передбачення проектних ризиків та планування запобіжних заходів. Оцінка «портфельних ризиків». Визначення загроз щодо проекту. Планування запобіжних заходів.

Управління ризиками. Функції ризиків та формування потенційних ризиків проекту; якісний аналіз ризиків; кількісний аналіз ризиків (оцінка ймовірності настання ризику; аналіз чутливості; аналіз сценаріїв; дерево рішень; імітаційне моделювання Монте-Карло); планування реакції на ризики (уникнення, страхування ризиків, диверсифікація ризиків, прийняття ризиків).

Аутсорсинг та офшоринг в управлінні проектами.

Тема 10. Програмне забезпечення та сервіси з планування та виконання проектних дій.

Зміст: Он-лайн сервіси планування та управління проектами.. Он-лайн-дошки планування. Сервіси для управління завданнями проекту.

Notion, Asana, Jira, Basecamp, Trello - програмні продукти з управління

проектами. Wunderlist, Todoist, Evernote як основні сервіси планування, складання завдання, контроль чек-листів. Trello – програмний продукт для планування та управління проектними діями. Gantt for Trello та розширення Elegantt як продукт візуалізації календарного планування.

Тема 11. Управління процесами моніторингу, контролю виконання і завершення проекту.

Зміст: Процеси моніторингу і контролю. Керівництво та управління виконанням проекту. Вимоги до ефективного контролю. Моніторинг проекту. Моніторинг інтеграції проекту. Моніторинг змісту проекту. Контроль виконання плану і умов фінансування. Вимірювання прогресу виконання робіт проекту. Моніторинг ходу виконання проекту за термінами і вартістю. Контроль якості проекту. Моніторинг і контроль закупок проекту. Моніторинг і управління ризиками. Моніторинг комунікацій проекту. Управління змінами. Управління конфігурацією.

Фаза завершення проекту. Закриття контрактів проектах. Постаудит проекту. Основні програмні продукти в управлінні проектами.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Управління проектами та програмами: концепція та методологія												
Тема 1. Проект як об'єкт управління. Життєвий цикл проекту	10	2	2		2	4	11	2			1	8
Тема 2. Проектні дії у сфері ініціації проекту	9	2	2		1	4	9	-			1	8
Тема 3. Управління інтеграцією та змістом проекту	9	2	2		1	4	9	-			1	8
Разом за розділом 1	28	6	6		4	12	29	2	0	0	3	24
Розділ 2. Управління процесами планування і реалізації проекту												
Тема 4. Управління часом проекту	11	2	2		2	5	11	1	1		1	8
Тема 5. Управління якістю проекту	11	2	2		2	5	10	1			1	8
Тема 6. Формування фінансових ресурсів проекту	13	3	3		2	5	12	1	1		2	8
Тема 7. Формування та розвиток проектної команди	11	2	2		2	5	10	-	-		1	9
Тема 8. Планування і виконання проектних дій у сферах комунікацій, закупівель і поставань	11	2	2		2	5	12	1	-		2	9
Тема 9. Управління ризиками проекту	11	2	2		2	5	11	-	-		2	9
Тема 10. Програмне забезпечення та сервіси з планування та виконання проектних дій	11	2	2		2	5	12	1	1		1	9
Тема 11. Управління процесами моніторингу, контролю виконання і завершення проекту	13	3	3		2	5	13	1	1		2	9
Разом за розділом 2	92	18	18	0	16	40	91	6	4	0	12	69
Усього годин	120	24	24	0	20	52	120	8	4	0	15	93

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Проект як об'єкт управління. Життєвий цикл проекту	2
2	Проектні дії у сфері ініціації проекту	2
3	Управління інтеграцією та змістом проекту	2
4	Управління часом проекту	2
5	Управління якістю проекту	2
6	Формування фінансових ресурсів проекту	2
7	Формування та розвиток проектною команди	2
8	Планування і виконання проектних дій у сферах комунікацій, закупівель і постачань	3
9	Управління ризиками проекту	2
10	Програмне забезпечення та сервіси з планування та виконання проектних дій	2
11	Управління процесами моніторингу, контролю виконання і завершення проекту	3
	Разом	24

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Опрацювання та огляд опублікованих у фахових виданнях статей, монографій та релізів за темами 1-11	22	35
2.	Опрацювання питань, які виносяться на самостійне вивчення.	20	33
3.	Виконання індивідуального завдання	15	20
4.	Підготовка до підсумкового семестрового контролю за темами 1-11	15	20
	Разом	72	108

Перелік питань до самостійного вивчення:

1. Різновиди проектів та особливості їх менеджменту.
2. Концепція SMART у постановці цілей проекту та програм
3. Ієрархія цілей проекту і їх декомпозиція.
4. Технологія проектування організації в системі управління проектами.
5. Основні функції учасників інвестиційного проекту.
6. Вибір ефективної організаційної структури управління проектом.
7. Концепція багаторівневої системи планування і контролю процесів управління проектами.
8. Зміст та переваги матриці відповідальності.
9. Оптимізація сітьових графіків.
10. Методи скорочення тривалості виконання проекту.
11. Методи оцінки проектних витрат.
12. Методи узгодження ресурсних конфліктів.
13. Процедури проведення оцінки проектів для одно- і багато-продуктових моделей.
14. Використання пілотних проектів для оптимізації витрат.

15. Зміни в проекті та контроль за ними.
16. Моніторинг виконання проектних рішень у просторі і часі.
17. Визначення та оцінка ризику в проекті.
18. Зменшення та контроль ризику.
19. Модифікація портфеля проекту за рівнем мінімальних ризиків.
20. Використання Парето-аналізу для формування програми забезпечення якості проекту.
21. Гармонізація якісних та вартісних параметрів проекту.
22. Управлінські аспекти забезпечення якості проекту.
23. Мотивація команди проекту.
24. Роль менеджера в забезпеченні успіху проекту. Особливості поєднання елементів програмного забезпечення різного спрямування і рівня інтеграції.
25. Торги за міжнародними проектами МБРР і ЄБРР.
26. Можливості використання методології Agile, Scrum і Kanban в управлінні проектами.
27. Автоматизована матриця фінансових показників проекту.
28. Порівняльна характеристика програмного забезпечення управління проектами.

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом передбачено підготовка студентів до написання двох контрольних робіт студентів денної форми навчання та однієї контрольної роботи заочної форми навчання. Варіанти завдань в навчально-методичному комплексі дисципліни.

Індивідуальним завданням є написання реферату за темами. Обов'язковою умовою є презентація розробленого проекту в групі.

7. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна», контрольні заходи включають: поточний та підсумковий контроль.

Організація поточного контролю знань студентів денної форми навчання

Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

- систематичність й активність роботи студентів впродовж семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни «Управління проектами та програмами» на практичних заняттях;
- виконання завдання для самостійного опрацювання;
- виконання контрольних завдань протягом семестру.

Оцінюванню підлягають відповіді, які надаються студентами в процесі експрес-контролю або під час обговорення питань.

При контролі самостійної роботи оцінюванню будуть підлягати роботи, виконані студентами при підготовці до практичних завдань. Види робіт та характер завдань (самостійне опрацювання окремих питань курсу, вирішення завдань) визначаються викладачем у процесі вивчення дисципліни протягом семестру.

Організація підсумкового контролю студентів заочної форми навчання

Поточний контроль знань студентів здійснюється у формі перевірки виконаної студентом самостійної роботи (індивідуальне завдання, розрахунково-аналітичне завдання). Самостійна робота має бути подана на кафедру економіки та менеджменту за тиждень до складання екзамену.

Поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять і оцінюється сумою набраних балів. Максимальна сума балів за семестр складає 60 балів. До екзамену не допускаються студенти, які отримали менше ніж 30 балів за результатами поточного контролю.

Підсумковий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

**8. Схема нарахування балів
для підсумкового семестрового контролю при проведенні
семестрового екзамену**

для денної форми навчання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання												Екзамен		Сума		
Розділ 1			Розділ 2								Контрольні роботи, передбачені навчальним планом		Реферат		Разом	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	КР 1	КР 2				
1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	15	15	10	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів

для заочної форми навчання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання												Екзамен		Сума		
Розділ 1			Розділ 2								Контрольна робота, передбачена навчальним планом		Реферат		Разом	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	КР 1					
1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20		20	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Оцінкою підсумкового семестрового контролю є сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру при виконанні контрольних робіт, передбачених програмою навчальної дисциплін та балів, набраних ним при складанні семестрового екзамену. Максимальна сума балів, яку може набрати здобувач вищої освіти при підсумковому семестровому поточному та підсумковому контролі, складає 100.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендована література

Основна література

1. Дмитрієв І. А., Деділова Г.В., Кирчата І. М. та ін. Управління проектами : навчальний посібник. Харків: ХНАДУ, 2013. 236 с.
2. Ноздріна Л. В., Ящук В. І., Полотай О. І. Управління проектами: Підручник [за заг. ред. Л. В. Ноздріної]. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 432 с.
3. Чумаченко І. В., Морозов В. В., Чередніченко А. М. Управління проектами: процеси планування проектних дій : підручник. Київ : Університет економіки та права «КРОК», 2014. 673 с.
4. Фесенко Т. Г. Управління проектами: теорія та практика виконання проектних дій: навч. посібник. Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків : ХНАМГ, 2012. 181 с.
- 5.

Допоміжна література

6. Бушуєв С.Д., Бушуєва Н.С. Управління проектами: Основи професійних знань і системи оцінки компетенції проектних менеджерів (National Competence Baseline, NCB UA Version 3.0). Київ: Ірідіум, 2006. 208 с.
7. Бушуєва Н. С. Модели и методы проактивного управления программами организационного развития: монография. Київ: Наук, світ, 2007. 199 с.
8. Бушуєв С. Д. Словник-довідник з питань управління проектами. Київ : Вид. дім «Ділова Україна», 2001. 640 с.
9. Про публічні закупівлі: Закон України № 922-VIII від 25.12.2015 р. <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19>
10. Керівництво з управління інноваційними проектами та програмами Р2М: перекл. з англ.; під ред. С.Д. Бушуєва. Київ: Науковий світ, 2009. 173 с.
11. Морозов В. В., Чередніченко А.М., Шпильова Т.І. Формування, управління та розвиток команди проекту: навч. посіб. для вузів; під ред. В. В. Морозова. Київ : Таксон, 2009. 468 с.
12. Руководство к своду знаний по управлению проектами (Руководство РМВоК) – Project Management Institute, 2012. 489 с. (Американський національний стандарт).

13. Guidebook for Project and Program Management for Enterprise Innovation. – Japan: Project Management Professional Center, 2001. 420 p.

14. Duncan W. R. A Guide to the Project Management Body of Knowledge / W. R. Duncan – Project Management Institute Standards Committee, 2008. 401 p.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Інформаційний ресурс Міністерства економіки України і уповноваженого органу з державних закупівель. www.me.gov.ua

2. 5 порад менеджерам з управління проектами. <http://www.bakertilly.ua/news/id1236>

Офіційний сайт системи Prozorro. <https://prozorro.gov.ua>

3. Методология kanban: введение. <https://habr.com/post/230725/>

4. Agile, Scrum і Kanban: як це працює на практиці. <https://kfund-media.com/agile-scrum-i-kanban-yak-tse-pratsyuye-na-praktytsi/>

5. Огляд сервісів з управління проектами: Basecamp, Trello, Slack, Asana, Worksection <https://ain.ua/2015/03/04/obzor-servisov-upravleniya-proektami-basecamp-trello-slack-asana-worksection>.